

CARACTERISTICILE AUDITULUI INTERN

Drd. Răzvan Ghiță - Universitatea „Valahia” din Târgoviște, Economist Principal - Serviciul Financiar, Compania Națională „Loteria Română”

Rezumat:

Embedding an internal audit function within the entities is a main task for Romania in the pre-accession stage and, in the same time, its characterizing the member states and non-member states looking forward to become member states.

The internal audit function requires the existence of an functional internal control which is evaluated in order to provide a reasonable assurance to the general management. Taking all these into account we have to consider the features of the internal control in relationship with the internal audit which are developed in the presented material.

Organizarea funcției de audit intern în cadrul entităților impune luarea în considerație a următoarelor caracteristici:

- universalitatea;
- independența;
- periodicitatea.

a) Universalitatea funcției de audit intern trebuie înțeleasă în raport de aria de aplicabilitate, scopul, rolul și profesionismul persoanelor implicate în realizarea acestei funcții.

Auditul intern există și funcționează în toate organizațiile, oricare ar fi domeniul de activitate al acestora. El s-a născut din practica întreprinderilor internaționale, apoi a fost transferat celor naționale, după care a fost asimilat în administrație.

Auditul financiar are ca obiect activitățile din domeniul financiar și contabil, pe când auditul intern are o arie mai extinsă, cuprinde toate activitățile desfășurate în cadrul entității, de aici universalitatea funcției. Din practică a rezultat că activitățile financiar-contabile reprezintă 20-25 % din activitățile care fac obiectul auditului intern.

Putem afirma că *acolo unde există control intern există și audit intern, deoarece „materia primă” a auditului intern este controlul intern*. Datorită faptului că auditul intern are scopul de a ameliora controlul intern, iar controlul intern este universal, atunci putem afirma că și auditul intern este universal.

Funcția de audit intern a devenit o funcție de *asistență managerială* prin care auditorii interni ajută managerii, de la orice nivel, să stăpânească bine celelalte funcții și toate activitățile. Având în vedere că managerii există peste tot și asistența s-a extins în toate domeniile și se referă la toate activitățile. De aceea, standardele de audit intern precizează că într-un serviciu de audit intern trebuie să găsim toate posibilitățile pentru a audita toate activitățile, motiv pentru care trebuie să avem specialiști din toate culturile, nu din toate specializările.

Normele internaționale precizează că auditorul intern nu trebuie să cunoască toate meseriile din lume. El nu poate să fie la fel de bun ca cel care face zilnic aceeași lucrare. *Specialitatea auditorului intern este sistemul de control intern*. Însă pentru a-și putea exercita specialitatea sa el trebuie să aibă o bună cunoaștere a mediului pe care-l auditează, să înțeleagă și să-și însușească cultura organizației.

Într-un compartiment de audit intern nu există oameni pricepuți la toate. Aici vom găsi specialiști care au însușite: cultura managerială, cultura financiar-contabilă, cultura informatică și alte culturi care sunt necesare într-o entitate. În acest context de specializare un auditor

informatician va fi acceptat de informaticienii din departamentul care este supus auditului, numai dacă este un specialist. Auditorul informatician este un informatician care a învățat auditul intern și nu invers;

b) Independența auditorului intern trebuie să aibă o gândire neîncorsetată, fără idei preconcepute, ca de exemplu: „*totul merge foarte bine sau totul merge foarte prost*”.

Auditorul intern nu poate fi controlor, pentru că atunci când va audita va face control financiar de gestiune, și nici inspector pentru că în acest caz se va comporta ca un inspector fiscal. Auditorul intern nu poate fi nici altceva, respectiv: nu poate fi manager sau o persoană care realizează procesul de achiziții. Ce va face atunci când va audita achizițiile?

Auditul intern este o activitate independentă, de asigurare a îndeplinirii obiectivelor și de consultanță, concepută în scopul de a adăuga valoare și de a îmbunătăți activitățile unei organizații. Astfel, funcția de audit intern, cu ocazia evaluării controlului intern, stabilește:

- dacă controlul intern a depistat toate riscurile;
- dacă pentru toate riscurile identificate a găsit procedurile cele mai adecvate;
- dacă lipsesc controalele în anumite activități;
- dacă există controale redondante;
- apoi, transformă în recomandări toate aceste constatări și concluzii asupra controlului intern prin raportul de audit pe care îl va înainta managerului.

Auditul intern ajută o organizație să își îndeplinească obiectivele sale, prin aducerea unei abordări sistematice, disciplinate în evaluarea și îmbunătățirea eficacității managementului riscului, controlului intern și procesului de conducere. De asemenea, auditul intern oferă departamentelor din organizație, Consiliului director, Consiliului de administrație o opinie independentă și obiectivă asupra managementului riscului, controlului și guvernării, măsurând și evaluând eficacitatea acestora în atingerea obiectivelor stabilite ale organizației.

Auditul intern are trei principale preocupări:

- raportează managementului la cel mai înalt nivel pentru ca acesta este cel care poate lua decizii, respectiv sefului executivului sau Consiliului de administrație;
- evaluează și supervizează sistemul de control intern;
- oferă consiliere pentru îmbunătățirea managementului, pe baza analizei riscurilor asociate activităților auditabile.

Auditul intern intră în cultura organizației atunci când managerul apelează la auditori. În acest fel auditul intern devine o funcție responsabilă, caracterizată prin independență.

Auditul intern este o funcție și auditorul intern este o persoană care are obligații și acestea nu sunt minore;

c) Periodicitatea auditului intern este o funcție permanentă în cadrul entității, dar este și o funcție periodică pentru cei auditați. *Frecvența auditurilor va fi determinată de activitatea de evaluare a riscurilor.* Astfel, auditorii interni pot audita o entitate 8-12 săptămâni și apoi să revină după o perioadă de 2-3 ani, în funcție de riscurile care apar.

În acest sens, trebuie să dispunem de un sistem de măsurare a riscurilor. Acesta este *planul de audit*, care se realizează pe perioade strategice, de regulă 5 ani, structurat anual și cuprinde toate activitățile. Diferența este că unele activități vor fi auditate odată, iar altele de mai multe ori, funcție de evaluarea riscurilor. Pe baza planului de audit se stabilește și numărul de auditori și în funcție de aceștia se alege riscurile care vor fi tratate și cele la care se va renunța pentru moment.

Periodicitatea auditului intern, nu înseamnă jumătate de normă, ci trebuie avut în vedere faptul că *auditorul intern poate reveni oricând acolo*, dacă, consideră că este nevoie.

Auditul intern este o funcție periodică deoarece se realizează conform unui plan și pe baza unor programe de activitate, comunicate și aprobate anticipat.

Auditul intern ajută entitățile să-și atingă obiectivele, ceea ce se realizează printr-o organizare metodică și sistematică a procesului de audit, îndreptată spre îmbunătățirea controlului și proceselor de conducere, la diferite perioade de timp. Auditul intern trebuie să urmărească obiectivele generale, dar și alte elemente ca:

- existența unor disensiuni între diferite nivele ale organizației;
- existența anumitor lucruri care descurajează oamenii să lucreze mai bine ș.a.

Activitatea de audit intern este o activitate programată care se realizează în conformitate cu standardele pentru a conduce la rezultate și se derulează pe baza unui program, unde toate ideile auditorului vor fi cumulate într-un raport constructiv, care va reprezenta un beneficiu pentru organizație.

Procesul de audit intern trebuie să se efectueze periodic, pas cu pas, și să aibă în vedere toate aspectele, nu numai lucrurile agreabile. El trebuie organizat și planificat astfel încât să conducă la îmbunătățirea controlului intern și a proceselor de conducere. Auditul este acolo pentru a ajuta managementul de linie să își îmbunătățească managementul funcțional și activitatea de analiză a riscurilor.

Descoperirile și recomandările auditului intern sunt utile liniei de management din zonele auditate, în special cu privire la îmbunătățirile potențiale în procesul de management al riscului, și pe care auditorul le va evalua din nou cu ocazia revenirii sale, ceea ce va asigura și garanta un plus de valoare organizației.

Auditorii nu auditează persoane, ci sisteme, entități, programe, activități ș.a. În acest sens rapoartele de audit nu conțin nume și fapte. Aceasta nu înseamnă că auditul intern nu are implicații asupra persoanelor. Dacă descoperă fraude atunci responsabilii activităților respective vor avea probleme. Persoanele sunt inspectate de compartimentul de inspecție și astfel vom stabili dacă s-au încălcat legile și regulamentele.

BIBLIOGRAFIE:

- 1. Auditul intern**, autor M.Ghita, Editura Economica, Bucuresti, 2004, ISBN 973-709-051-9.
- 2. Audit intern**, autori Marcel Ghiță, Sorin Briciu și colaboratorii, Editura ULISE, Alba Iulia, 2005, ISBN 973-87453-1-4
- 3. Auditul intern în sistemul public**, autori Marcel Ghiță, Mihai Sprânceană, Editura Tribuna Economică, București, 2006